

Toitumis- ja liikumisravi konverents

TOIDULISANDID

Toidulisandite ja toitainete vahelised koostoimed - mida on vaja silmas pidada?

Kairi Marlen Antoniak

kliiniline proviisor

Ida-Tallinn Keskhaigla

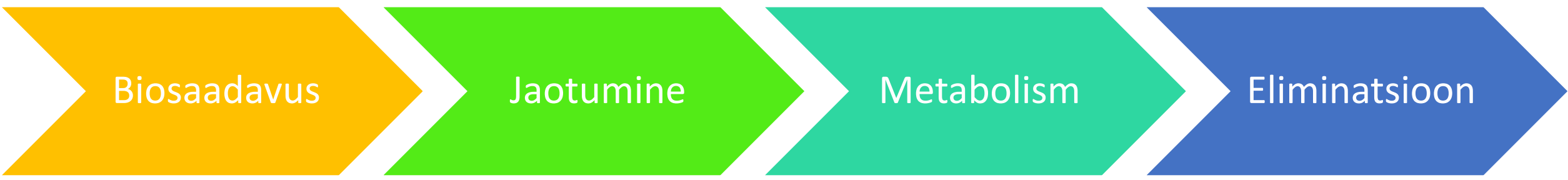
04.02.2021

MILLEST TULEB JUTTU?

- Mis on koostoime?
- Sagedamini kasutatavad vitamiinid ja mineraalid ning erisused nende tarvitamisel
- Vitamiinide ja mineraalide võimalikud koostoimed toiduga

KOOSTOIMED

Üks komponent mõjutab teise omastamist organismis

Biosaadavus

Jaotumine

Metabolism

Eliminatsioon

KOMPLEKSPREPARAADID

Koostis

Vesi- ja rasvlahustuvad
vitamiinid

Mineraalid

Ravimtaimed

Ravimvorm

Tablett

Õlikapsel

Lahus jne

KALTSIUM

- Manustamine
  - koos toiduga või ilma
  - vajab imendumiseks happelist keskkonda (pH alla 6)
  - Ca-karbonaat imendub paremini toiduga, Ca-tsitraat ka ilma toiduta
  - üks annus $\leq 500\text{mg}$ Ca

Ca imendumise vähenemine

- **Oksaalhape** – leidub lillkapsas, spinatis, rabarberis
- **Fütaat** – leidub teraviljades, pähklites
- **Suur naatriumi kogus** (näiteks keedusoolana) uurendab eliminatsiooni neerude kaudu
- **Alkohol**
- **Kofeiin**
- **Valgurikas dieet**
- **Kiudained**
- **Zn, Mg**

MAGNEESIUM

- Manustamine
  - 2-tunnise vahega teistest ravimitest
  - Happeline keskkond
- Mõõdukas koguses soodustab kaltsiumi imendumist
- Suures koguses kaltsiumi tarbimine takistab Mg imendumist
- Rasvarikas toit takistab Mg imendumist
- Magneesium ja valk

RAUD

- Manustamine
  - Imendumiseks vajalik happeline keskkond
  - 2-tunnise vahega piimatoodetest jm
- Fe imendumise vähenemine
  - Kaltsiumirikkad toiduained (nt piimatooted)
  - Fütaat (teraviljad, pähklid)
  - Kohv
  - Tee
- Rauda omastamist mõjutavad vitamiin C, Cu, Zn

VITAMIIN C

- Manustamine
  - koos B-grupi vitamiinidega, vitamiin E, Mg ja Ca, Se
- Vajadus võib suurenedada stressirohkel perioodil, suitsetajatel, alkoholi tarbimisel, menstruatsiooni ajal
- Palavik, põletik, ravimid takistavad imendumist

VITAMIIN D

- Lipiidlahustuv vitamiin
- Manustamine
  - koos toiduga (rasvasemad piimatooted)
  - manustamise aeg
- Oluline kaltsiumi omastamiseks

Kofeiin

- Mõjutab teatud mikroelementide imendumist
  - Kaltsium
  - Magneesium
  - Raud
  - B-grupi vitamiinid
  - Vitamiin D

Alkohol

Hüpertensiooni
ravimid

Kombineeritud
külmetusevastased
preparaadid

Valuvaigistid

Antibiootikumid

Anksiolüütikumid
ja unerohud

Antidepressandid

Antiepileptikumid

Antihüper-
glükeemilised
ravimid

Statiinid

Varfariin

Ravimtaimed
(naistepuna,
palderjan jne)

Vitamiinid (tiamiin,
foolhape)

PROTEIINID

- Valgurikas toit võib suurendada verevoolu maksa >> kiireneb ravimite metabolism.
- Proteiinid seovad mikroelemente ja aitavad neid organismis laiali transportida
  - Vitamiin A
  - Vitamiin D
  - Mineraalid: Fe, Ca, Cu

LIPIIDID

- Oluline lipiidlahustuvate vitamiinide imendumiseks
  - Vitamiinid A, E, D, K
- Väga kõrge lipiidide sisaldusega dieet võib vähendada ravimite ja mikroelementide imendumist
- Väheneb tiamiini vajadust

SÜSIVESIKUD

- Kõrge süsivesikute osakaaluga dieedi puhul suureneb tiamiini vajadus
- Kiudainerikas dieet võib vähendada kaltsiumi ja raua imendumist ja suurendada eliminatsiooni
  - Võib mõjutada veel magneesiumi, fosfori, vase ja vitamiin B6 omastamist

KOKKUVÕTE

Vitamiinid ja mineraalid võivad mõjutada üksteise imendumist ja omastamist organismis

Toit võib soodustada ja ka takistada vitamiinide ja mineraalide imendumist

+

•

○

TÄNÄN!